

Sygn. akt VIII U 1287/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Jolanta Węs

Protokolant – starszy sekretarz sąd. Alicja Machnio

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2016 roku w Lublinie

sprawy J. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołań J. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 19 czerwca 2015 roku znak (...)

i z dnia 11 sierpnia 2015 roku znak (...)

I zmienia zaskarżone decyzje i ustala J. W. wysokość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 130.794,29 zł (sto trzydzieści tysięcy siedemset dziewięćdziesiąt cztery złote dwadzieścia dziewięć groszy);

II w pozostałej części umarza postępowanie;

III zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz J. W. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII U 1287/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach o rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227, ze zm.) ustalił J. W. kapitał początkowy. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 32,12%, zaś wartość kapitału początkowego 51 012,72 zł (k. 47-48 akt ZUS).

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. W.. Z jego treści wynika, że nie zgadza się z dokonany wyliczeniem kapitału początkowego. Wskazał, że przy ustalaniu jego wysokości organ rentowy niezasadnie nie uwzględnił okresów składkowych i nieskładkowych od 7 sierpnia 1969 roku do 14 kwietnia 1988 roku, obejmujących zatrudnienie w (...) W., udokumentowanym wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej. Błędnie również ZUS uwzględnił minimalną wysokość wynagrodzenia za lata 1988-1998, nie biorąc pod uwagę rzeczywistych zarobków wynikających z kart wynagrodzeń za lata 1989-2000 (k. 2 -10 a.s).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o umorzenie postępowania w zakresie stażu pracy w (...) W., wskazując, że decyzją z dnia 11 sierpnia 2015 roku staż pracy został zmieniony w oparciu o załączoną do odwołania dokumentację ubezpieczeniową. Odwołanie skarżącego w pozostałym zakresie powinno zostać oddalone bowiem karty wynagrodzeń, na które powołuje się wnioskodawca, nie zostały opisane oraz brak jest pisma przewodniego z archiwum stwierdzającego jakiego zakładu pracy, jakiej osoby i jakich lat dotyczą, o czym J. W. został poinformowany w części informacyjnej decyzji z dnia 19 czerwca 2015 roku (k. 11 a.s.).

Decyzją z dnia 11 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. po rozpatrzeniu nowych dowodów mających wpływ na wysokość kapitału początkowego organ rentowy ponownie ustalił wnioskodawcy kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku na podstawie art. 174 ust. 3b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach o rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227, ze zm.). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 36,15%, zaś wartość kapitału początkowego 95 297,73 zł (k. 62-63 akt ZUS).

W odwołaniu od decyzji J. W. domagał się jej zmiany poprzez wyliczenie podstawy wymiaru kapitału początkowego z uwzględnieniem rzeczywistych zarobków jako podstawy wymiaru składek w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku, przy uwzględnieniu kart wynagrodzeń za lata 1989-2000 i wskazanego w nich wynagrodzenia zamiast przyjętego przez ZUS wynagrodzenia minimalnego (k. 18-28 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie wskazując, że sposób wyliczenia wysokości kapitału początkowego przy przyjęciu przeciętnej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1970 roku do 31 grudnia 1998 roku, przy wskaźniku wysokości podstawy 36,15% i kwocie bazowej 1220,89 zł jest wariantem najkorzystniejszym. Do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględniono okresów przebywania na urlopie bezpłatnym - 31 grudnia 1992 roku, 1 lutego 1993 roku, od 30 maja 1993 roku do 1 czerwca 1993 roku, od 29 października 1994 roku do 1 listopada 1994 roku oraz 31 grudnia 1994 roku. Przyjęcie wynagrodzeń minimalnych za lata 1988-1998 nastąpiło zgodnie z dyspozycją art. 15 ust. 2a powołanej ustawy bowiem karty wynagrodzeń, na które powołuje się wnioskodawca, nie zostały opisane oraz brak jest pisma przewodniego z archiwum, stwierdzającego jakiego zakładu pracy, jakiej osoby i jakich lat dotyczą (k. 29-30 a.s.).

Z uwagi na pozostawanie spraw w związku, postanowieniem z dnia 14 grudnia 2015 roku, Sąd zarządził połączenie spraw z odwołań wnioskodawcy do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia (k. 42 a.s.).

Sąd Okręgowy w Lublinie ustalił i zważył, co następuje:

J. W. urodził się w dniu (...) (bezsporne).

W dniu 21 maja 2015 roku złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego (k. 1-6 akt ZUS). Po jego rozpoznaniu Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku ustalił kapitał początkowy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z dziesięciu kolejnych lat kalendarzowych, to jest od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 32,12%. Podstawa wymiaru kapitału początkowego obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową 1.220,89 zł wyniosła 392,15 zł. Uwzględniono 159 miesięcy okresów składkowych oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 60,16% i posłużył do obliczenia części 24% kwoty bazowej wynoszącej 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. W oparciu o powołane dane Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił J. W. wartość kapitału początkowego na kwotę 51.012,52 zł. W decyzji wskazano również, że przeliczenie kapitału początkowego może nastąpić po nadesłaniu przez wnioskodawcę zaświadczeń z (...) W. stwierdzających okres zatrudnienia w tym zakładzie, wymiar czasu pracy oraz

okresy urlopów bezpłatnych i wychowawczych bądź legitymacji ubezpieczeniowej zawierającej wpisy odnośnie okresu zatrudnienia i wynagrodzeń w tym zakładzie i również za lata 1988-1998 (k. 47-48 akt ZUS).

Na podstawie wpisów w przedłożonej przez wnioskodawcę legitymacji ubezpieczeniowej organ rentowy uwzględnił okres zatrudnienia w (...) W. od 7 sierpnia 1969 roku do 14 kwietnia 1988 roku i ponownie, decyzją z dnia 11 sierpnia 2015 roku, ustalił wysokość kapitału początkowego przyjmując wysokość uzyskanych przez skarżącego zarobków na podstawie wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z dwudziestu lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 36,15%. Podstawa wymiaru kapitału początkowego obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową 1.220,89 złotych wyniosła 441,35 zł. Uwzględniono 383 miesiące okresów składkowych oraz 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł dla wnioskodawcy 93,03 % i posłużył do obliczenia części 24% kwoty bazowej wynoszącej 293,01 zł. Średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy. W oparciu o powołane dane Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił J. W. wartość kapitału początkowego na kwotę 95.297,73 zł (k. 62-63 akt ZUS).

W okresie od 15 kwietnia 1988 roku do 31 lipca 1991 roku J. W. był zatrudniony w Zakładzie (...) w L. na stanowisku elektromechanika w pełnym wymiarze czasu pracy (świadczenie pracy k. 10 akt ZUS). Z nadesłanych z Archiwum (...) w L. (k. 18 akt ZUS, pismo z Archiwum z dnia 11 marca 2014 roku k. 10 a.s.) kart wynagrodzeń wnioskodawcy wynika wysokość wypłacanych skarżącemu wówczas zarobków (kolumna 36), z wyszczególnieniem wynagrodzenia zasadniczego - dniówkowego, akordowego i w czasie urlopu (kolumna 13, 14, 24), premii dniówkowych i akordowych (kolumny 15, 16) i dodatków za godziny nadliczbowe i brygadzysty (kolumny 17, 19), wysokości zasiłków chorobowych (kolumna 22) i dodatku stażowego (kolumna 23), które łącznie składały się na określoną w kolumnie 25 płacę. Wysokość dokonanych potrąceń została łącznie określona w kolumnie 35, zaś płaca netto w kolumnie 36. W kartach wynagrodzeń brak jest wyszczególnienia wysokości zarobków, które wnioskodawca uzyskał podczas pracy eksportowej z zakładu pracy w okresie od 17 listopada 1989 roku do 9 października 1990 roku. Wysokość wynagrodzenia w tym zakładzie pracy za okres od stycznia do lipca 1991 roku oraz wysokość ekwiwalentu za urlop zostały określone w karcie wynagrodzeń za 1991 rok, w której wyszczególniono w analogicznych kolumnach, jak w kartach za poprzednie lata, kwoty wynagrodzeń dniówkowych i akordowego, premii dniówkowych i akordowych, wysokości zasiłków chorobowych, dodatku stażowego i wynagrodzenia w czasie urlopu (karty wynagrodzeń k. 18 akt ZUS).

W dniu 17 września 1992 roku wnioskodawca został zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku elektromontera (świadczenie pracy k. 12 akt ZUS, legitymacja ubezpieczeniowa k. 53 akt ZUS). Przedsiębiorstwo uległo przekształceniu w Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) S.A. w L.. Od 1 października 1992 roku wnioskodawca został w nim zatrudniony na stanowisku konserwatora (świadczenie pracy k. 13 akt ZUS, legitymacja ubezpieczeniowa k. 53 akt ZUS, wyjaśnienia wnioskodawcy k. 57 a.s., pismo z Archiwum (...) w L. k. 44 a.s.). W kartach wynagrodzeń za lata 1992 –2000 w kolumnach 8 wskazano wysokość płacy zasadniczej, w kolumnie 12 wynagrodzenie akordowe (jedynie za rok 1992), w kolumnie 15 wysokość premii, określając łącznie wysokość zarobków w kolumnie 18. Ogólną wysokość potrąceń określono w kolumnie 27, zaś kwotę do wypłaty w kolumnie 28 (karty wynagrodzeń k. 18 akt ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił hipotetyczną wysokość kapitału początkowego dla wnioskodawcy, na dzień 1 stycznia 1999 roku, przy uwzględnieniu powyższych kart wynagrodzeń nadesłanych z Archiwum (...) w L.. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyliczony z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku wyniósł 69,63%, zaś wartość kapitału początkowego 130794,29 zł. Za okres zatrudnienia od 17 listopada 1989 roku do 9 października 1990 roku (export), z uwagi na brak kart wynagrodzeń za ten okres przyjęto wynagrodzenie minimalne. Z uwagi na brak opisanego wymienionych w kolumnie 20 składników wynagrodzenia wskazanych w 1989 roku - w styczniu - 2400 zł, w lutym 2000 zł, w czerwcu - 1650 zł i w październiku 2148 zł, kwoty te nie zostały przyjęte przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego. Również wskazane wynagrodzenie – odprawa – w wysokości 3895300 zł, „ekwiwalent za

urlop” wskazany w roku 1991 w kwocie 705100 zł oraz „nagroda jubileuszowa” w kwocie 2350 zł wskazana w roku 1997, nie zostały uwzględnione bowiem od tych składników wynagrodzenia nie było wówczas obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne (pismo k. 50 a.s).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o zgromadzone w aktach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz dowody z dokumentów zawartych w aktach sprawy, również nadesłanych przez Archiwum (...) w L.. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Z tego względu Sąd obdarzył je wiarą. Sąd nadto obdarzył wiarą wpisy zawarte legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy oraz wpisy znajdujące się w kartach wynagrodzeń dotyczące zarobków uzyskanych przez skarżącego w okresie zatrudnienia od 15 kwietnia 1988 roku do 31 lipca 1991 roku w Zakładzie (...) w L. oraz od 17 września 1992 roku do 6 września 2000 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. przekształconym w Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) S.A. w L.. Karty wynagrodzeń były przechowywane przez uprawniony podmiot - Archiwum (...) w L., wykazują rzeczywistą wysokość zarobków wnioskodawcy w okresie od 1988 roku do 2000 roku.

Dokonane przez ZUS wyliczenie uwzględniało składniki wynagrodzenia, które w ocenie organu rentowego można było uwzględnić do obliczania kapitału początkowego. Wnioskodawca nie kwestionował dokonanych wyliczeń (k. 57v a.s.).

Odwołanie jest zasadne.

Zgodnie z treścią art. 174 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 748, ze zmianami) kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5;
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Zgodnie zaś z ust. 3 tego artykułu 3 podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Przepis art. 15 ust. 1 cytowanej ustawy przewiduje z kolei, iż podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Fakty, od których uzależnione jest prawo do emerytury i renty oraz wysokość tych świadczeń, mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż wnioskodawca w okresie zatrudnienia od 15 kwietnia 1988 roku do 31 lipca 1991 roku w Zakładzie (...) w L. oraz od 17 września 1992 roku do 6 września 2000 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. przekształconym w Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) S.A. w L. osiągał

wynagrodzenie wyższe od przyjętego przez ZUS w zaskarżonych decyzjach ustalających wnioskodawcy wysokość kapitału początkowego.

Stosownie do treści § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku, Nr 161, poz. 1106, ze zmianami) podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zwanych dalej „składkami”, stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, osiągnany przez pracowników u pracodawcy z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, z zastrzeżeniem art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, nr 205, poz. 1585, ze zmianami) oraz § 2.

Do 1990 roku podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne stanowiły te składniki wynagrodzenia, które w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń zaliczane były do osobowego funduszu płac. Tak więc przy ocenie, które składniki wynagrodzeń należy przyjąć do podstawy wymiaru emerytury, trzeba brać pod uwagę przepisy regulujące te zagadnienia obowiązujące w poszczególnych okresach. W okresie od 19 października 1968 roku do 31 grudnia 1976 roku była to uchwała nr 103 Rady Ministrów z dnia 25 maja 1971 roku w sprawie składników funduszu płac i pozostałych wynagrodzeń z tytułu pracy w jednostkach gospodarki uspołecznionej (M.P. z 1971 roku, Nr 31, poz. 196). W okresie od 1 stycznia 1977 roku do 31 grudnia 1983 roku obowiązywały w tym zakresie: rozporządzenie Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 13 grudnia 1976 roku w sprawie dostosowania niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym i o ubezpieczeniu rodzinnym do zasad określających składniki funduszu płac (Dz. U. z 1976 roku, Nr 40, poz. 239) oraz uchwała nr 158 Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1976 roku w sprawie składników funduszu płac (M.P. z 1976 roku, Nr 43, poz. 212).

Z uwagi na to, że powołane wyżej przepisy zawierają niepełne wykazy możliwych wypłat zaliczanych do osobowego funduszu płac (używają określenia „a w szczególności”), mogą nadal istnieć wątpliwości co do wliczenia określonych wypłat do osobowego funduszu płac. Przy rozstrzyganiu tych wątpliwości wliczenie tego rodzaju wypłat do podstawy wymiaru emerytury lub renty może mieć miejsce wówczas, gdy wypłata ta nie została zaliczona przez przepisy o klasyfikacji wynagrodzeń do bezosobowego funduszu płac, zagwarantowana była umową o pracę lub wynikała z obowiązującego systemu płac, miała charakter stały, a wypłaty miały charakter okresowy (miesięczny, kwartalny).

Wyliczona wartość kapitału początkowego z uwzględnieniem wpisów w kartach wynagrodzeń wynosi kwotę 130 794,29 zł (k. 50 a.s.) i jest wyższa od wartości kapitału początkowego ustalonego zaskarżonymi decyzjami. Z wpisów zawartych w legitymacji ubezpieczeniowej, świadectw pracy i pism z Archiwum (...) w L. wynika, iż karty płac, na podstawie których organ rentowy dokonał hipotetycznego ustalenia kapitału początkowego wnioskodawcy, obrazują rzeczywiste wynagrodzenie pobierane przez skarżącego podczas zatrudnienia od 15 kwietnia 1988 roku do 31 lipca 1991 roku w Zakładzie (...) w L. oraz od 17 września 1992 roku do 6 września 2000 roku w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. (przekształconym w Przedsiębiorstwo Budowlano- (...) S.A. w L.). Z tych względów winny one, z wyjątkami wskazanymi przez organ rentowy w niekwestionowanym przez wnioskodawcę wyliczeniu (k. 50 a.s.), być uwzględnione przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego.

Z powyższych względów, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd Okręgowy w Lublinie orzekł, jak w pkt I sentencji.

Z uwagi na uwzględnienie przez organ rentowy do stażu pracy okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) W. od 7 sierpnia 1969 roku do 14 kwietnia 1988 roku decyzją z dnia 19 czerwca 2015 roku i przyjęcie uzyskanego wówczas wynagrodzenia przy ustalaniu kapitału początkowego postępowanie w tym zakresie Sąd umorzył na podstawie art. 477¹³ § 1 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania zostało wydane na mocy art. 98 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 roku, poz. 461 ze zm.).